

MAURICE ANTONY

Op 9 juni 1983 is het juist 100 jaar geleden dat Maurice ANTONY geboren werd. Hij was ongetwijfeld de grootste fotograaf die Oostende ooit bezat.

"De Plate" vond het dan ook niet meer dan normaal dat die herdenking niet onopgemerkt mocht voorbijgaan. Daarom besloot de Raad van Beheer om voor die bijzondere gelegenheid een Antony-brouchure onder de vorm van een extra zomer-nummer van "De Plate" uit te geven.

Opdracht werd gegeven aan onze Ondervoorzitter (van hem kwam trouwens het voorstel) om dit nummer nog tegen het begin van juni klaar te krijgen en een keus te maken van de foto's die de verschillende aspecten van Antony's fotokunst naar voren kon brengen. Daarbij had Omer Vilain Maurice Antony gedurende diens laatste levensjaren nog het best gekend.

Wij willen hierbij ook Mejuffrouwen Antony danken voor de bereidwilligheid waarmede ze ons toestemming verleenden om enkele van zijn bijna nooit geziene foto's hier te hebben mogen afdrukken. Het is vanwege de Heemkundige Vereniging "De Plate" een bescheiden, maar oprechte hulde aan hun Vader, voor wie gans Oostende nog steeds een blijvende bewondering heeft.

We hopen dan ook dat al onze leden de bijzondere inspanning van onze kring naar waarde zullen weten te schatten.

A. VAN ISEGHEM
voorzitter

HERINNERING AAN ANTONY

Wie de naam Antony uitspreekt denkt onvermijdelijk aan de mooiste Oostendse reportagefoto's van tussen de twee wereldoorlogen.

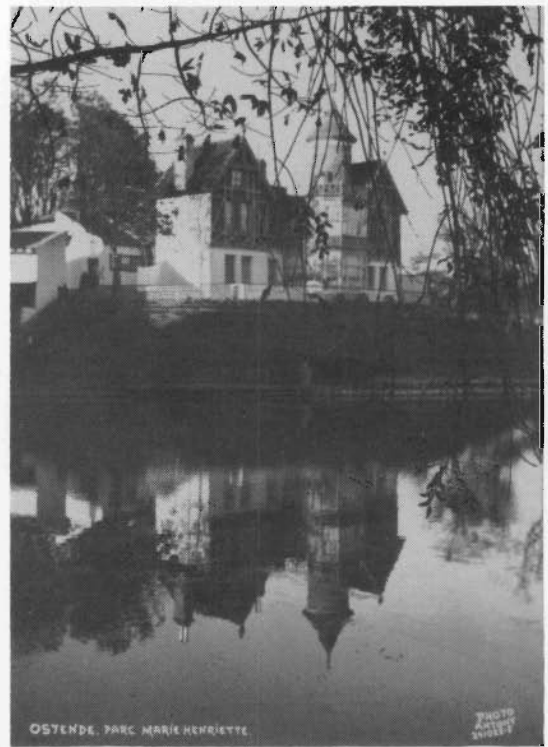
Zelf aanzag Antony zich als een echte kunstenaar en dat was hij ook tot in het diepst van zijn hart. Daarom tekende hij al zijn foto's zoals kunstschilder hun doeken. In het begin kon men soms lezen "Antony d'Ypres". Dit deed sommigen vermoeden dat hij van adellijke bloede was, doch het bijgevoegde Ieper wees er enkel op dat hij uit die stad afkomstig was.

Maurice Antony was op 9 juni 1883 te Ieper geboren. Het beroep van fotograaf en de liefde tot dat vak leerde hij vooraf van zijn moeder, die met haar man een eigen studio had geopend. Moeder Antony was de zuster van Henri Permeke, die konseruator was te Oostende en wiens zoon Constant een der grootste Vlaamse expressionistische schilders zou worden. Kunstenaarsbloed zat er dus wel in de familie. Samen met zijn broeder Robert ontpopten zij zich als de artistieke fotografen van hun eigen stad. Naast de talrijke familiegroepen die zich in hun atelier lieten fotograferen, namen zij als liefhebberij prachtige zichten van al de mooie gebouwen en monumenten van Ieper en omliggende.

Op oude foto's van hun woonhuis kon men de fotografische mogelijkheden van het huis "Antony-Permeke" lezen : "On opère le soir à la lumière artificielle", "On opère tous les jours et par tous les temps" en "On pose à domicile sans frais".

Antony en het Koningshuis: Koningin Elisabeth lezend aan de vloedlijn (1911).

Antony de poëtische fotograaf: Het "Laiterietje" in het Maria-Hendrikapark (1922)

Antony de actualiteitsreporter: De schipbreuk van de driemaster "OBOBRITA" met lading guano te Den Haan (1925).

Antony en het Oostends stadsbeeld: Petit Paris met de eerste signalisatie-lichten (1931).

Antony en de straat-toneeltjes: een der laatste hondekarretjes (1928).

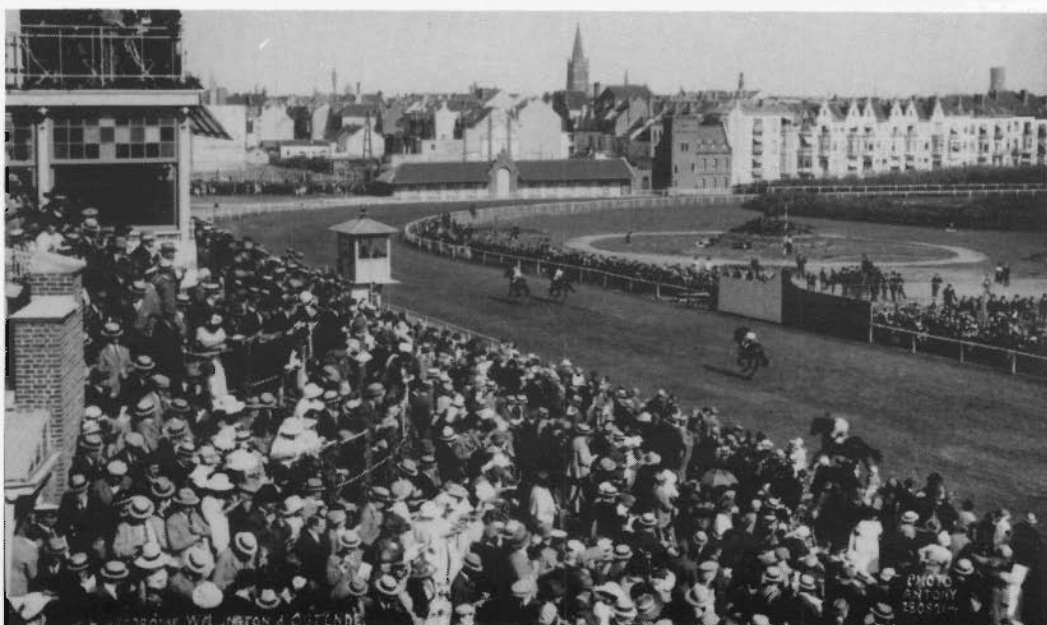
Antony en de visnijverheid. De garnal-pellerij "Ostendia" (Sas-Slijkens) (1939)

Antony bij de wijkfeesten: Optreden turngroep ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van België op het Gerechtsplein nabij Conscienceschool (1930).

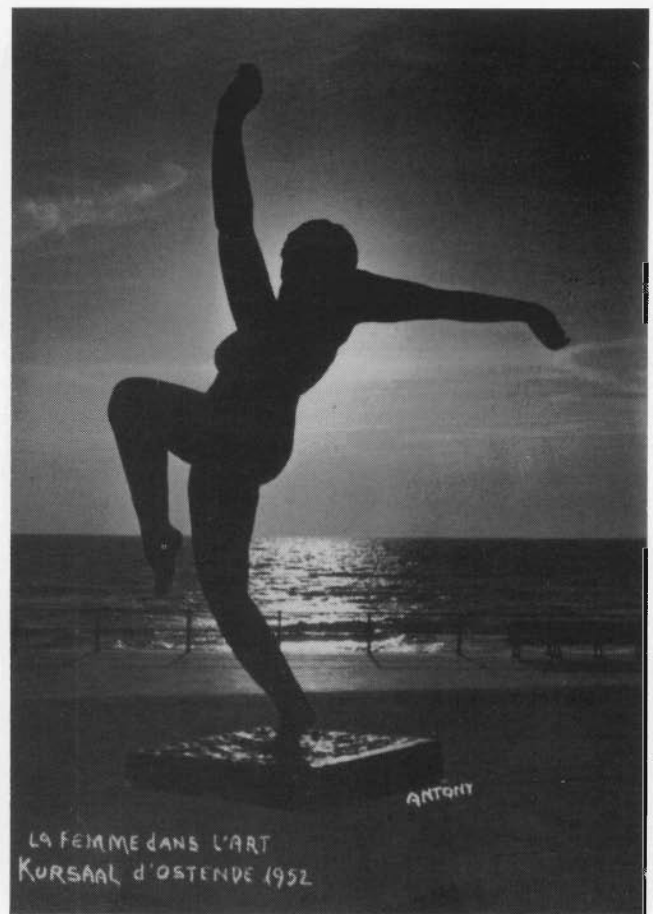
Antony en de strandfolklore: Etalagewedstrijd voor kinderen (1926).

Antony als sportreporter: Grote Prijs Hippodroom Wellington (1921).

Antony als fotograaf van avond- en nachtzichten: Hoek Groentemarkt en Capucijnenstraat. In de achtergrond de verlichte stadshuistoren (1930).

Antony meester-fotograaf van het tegenlicht: "De Dolle Maagd" van Rik Wouters op de tentoonstelling "De Vrouw in de Kunst" (1952).

Antony en de natuur-elementen: IJsschotsen op het strand (1947).

Antony en de visserij: Vis laden nabij de oude Vismijn (1934).

Antony en het oorlogsgeweld: Puinen van het Kursaal met bunker (1945).

Antony en de grote overstroming van 1 februari 1953: hoek Jozef II straat en Aartshertoginestr.

In hun volle opgang brak de Eerste Wereldoorlog uit. Hun leven wagens namen zij foto's van het door het oorlogsgeweld brandende Ieper en wisten eerst als gelegenhedenreporters de strijdende Britse soldaten op het front te fotograferen. De gebroeders Antony werden dan vaste oorlogsreporters. Geregeld reisde Maurice ook naar Engeland.

Toen de twee gebroeders na de oorlog het in puin liggende Ieper verlieten en zich te Oostende kwamen vestigen, besloot Maurice geen studio-foto's meer te maken. Hij was inmiddels 35 jaar geworden en had praktisch nog nooit een vrije zondag voor zichzelf gehad. Het was immers zo dat de families zich meestal maar op zondag lieten fotograferen. In de week waren ze niet vrij. Dan kwamen de mannen op hun piekebest, de vrouwen helemaal opgetuttematooid en de kinderen onwennig in 't nieuw gestoken voor het grote avontuur. Dat werd dus verleden tijd voor Maurice Antony, die inmiddels alhier gehuwd was en Oostende niet meer zou verlaten.

Hij wilde zich voortaan nog enkel op reportages gaan toeleggen. En hoe hij daarin slaagde bewijzen nu nog na een halve eeuw de enige en mooie foto's, getekend Antony, samen met de datum, die men thans nog steeds bewonderd en geregeld terug gepubliceerd ziet.

Dank zij hun vooroorlogse foto's van Ieper kon men bij de heropbouw van de Hallen talrijke zaken, die men niet meer juist beschreven vond, terug in de juiste stijl herbouwen. Veel Ieperse foto's vertrokken ook naar Engeland en Amerika.

De foto's die hij te Oostende nam, waren deze genomen met het oog van een kunstenaar. Soms ging hij verschillende malen terug om een gebouw of een monument op de gevoelige plaat te brengen. Hij berekende bijvoorbeeld dat de zon gedurende enkele dagen in de maand juli rond 13u. juist achter het hoofd van een standbeeld zou komen te staan, zodat hij een prachtige tegenlicht-foto kon maken. Dat was maar 2 à 3 dagen per jaar mogelijk. Antony bekam aldus unieke foto's.

Soms had zijn alziend oog geluk. Zo fotografeerde hij reeds in 1911 een dame, die op een klapstoeltje gezeten op 't hard zand, een boek las. Doorheen haar zonnescherm kon men haar silhouet onderscheiden. Het was koningin Elisabeth. Veel later, in 1966, is deze foto nog door de Stad Oostende geschonken geworden aan de Internationale rondreizende tentoonstelling "Homo Legens" of "De Lezende Mens". Het was de enigste foto uit België.

Ook Koningin Astrid zittend met de prinsen op het strand of meelopend naast een strandezeltje had hij gelukkig weten te fotograferen.

Maar vooral zijn folkloristische thema's zijn beroemd. Wie kent er niet vissersvrouwen langs de Kaai en de vele vissersgroepen keuvelend of netten herstellend langs het dok? En de onbeschrijfbaar mooie foto's van James Ensor, Permeke en zelfs Einstein?

Overal kwam men Antony met zijn "bak" tegen. Hij sprak over zijn "bak" als hij het over zijn fototoestel had. Bijna uitsluitend heeft hij met platen (plaques) gewerkt. Een fototoestel waarin men een filmpje stak en iedere seconde een ander kiekje kon nemen was goed voor kinderen en toeristen vond hij, maar voor een beroepsfotograaf die zich met deze titel reputeerde was dit niets waard. "Tsieptsiep doen en op een knopje drukken kan elkeen", zegde hij.

In 1949 hield Antony een unieke tentoonstelling van zijn mooiste foto's in de zaal "Studio" in de Adolf Buylstraat onder de titel: "1899-1949: 50 jaar fotostudio Antony".

Antony had zijn eigen kleine gewoonten. Steeds droeg hij een "alpin". Een hoed voor een fotograaf was vervelend en een dergelijke muts kon hij vlug in zijn zak stoppen. Geregeld zag men hem het Casino binnenstappen. Bijna dagelijks ging hij een uurtje naar de speelzaal en kon hij daar voor zijn eigen genoegen de psychologische reacties van de spelers observeren. Hij vond dit een leuk wereldje op zichzelf!

Gedurende de 2de Wereldoorlog verbleef Antony met zijn familie in Engeland. De foto's van het gebombardeerde Oostende in mei 1940 zijn door zijn broeder Robert gemaakt geworden. Hijzelf werkte terug mede als fotoreporter voor verschillende tijdschriften, o.a. "Marine" en "Onafhankelijk België".

Antony was juist 80 geworden toen hij op 21 juni 1963 overleed. Tot twee jaar voordien had hij nog rondgewandeld en ons met een olijke lach verteld, dat hij nog dagelijks bijleerde en ontdekkingen deed als hij in zijn donkere kamer werkte en voor zijn eigen plezier van oude, nog door niemand geziene platen, een afdruk nam. Met een kleine potloodstompje tekende hij dan de titel op een lijst en zette voor de zoveelste maal zijn naam op een foto, terwijl hij zijn neusnijper, die met zijn figuur één was geworden, weer eens juist moest zetten.

In 1981 hield het Provinciaal Museum Constant Permeke te Jabbeke een fototentoonstelling met als thema "De zee en het vissersvolk, gezien door de fotograaf Maurice Antony".

Dit is het eenvoudig portret van Maurice Antony dat we hier twintig jaar na zijn overlijden hebben willen schetsen en het is zeker met spijt dat we nog dikwijls moeten horen : Er zijn helaas geen Antony's meer !

O. VILAIN

BIBLIOGRAFIE

Hermans, John : Maurice Antony : een leven gewijd aan de fotokunst
(Ostende Flash, jg 1960, nr. 5, blz. 50).

Van den Bussche, W. : Tentoonstelling "De zee en het vissersvolk" gezien door de fotograaf Maurice Antony (1883-1963) (in het Provinciaal Museum Constant Permeke, Jabbeke 21 juni-20 september 1981)
Brugge, Provinciaal Bestuur van West-Vlaanderen, 1981).

Vilain, Omer : Langs de Oostendse Galerijen, p. 25-27 : Antony (Oostende, Eigen Beheer, 1976).

- in talrijke publiciteitsbrochures van de Stad Oostende van tussen 1920 en 1960 waren de fotoclichés van M. Antony. Ook verschillende boeken verschenen met heel wat fotoreproducties, o.a. : CROQUEZ, Robert : Ensor et le Rotary (Oostende, Erel, 1973). EDEBAU, Frank : Oostende (Brussel, Ed. de la Connaissance, 1954). STEVO, Jean : James Ensor (Bruxelles, Germinal, 1947). VAN DESSEL-POOT : Marie : Visschers voeren uit (Brussel, Meddens & Co, 1943). VANDEPUT, H. : Oostende et le littoral belge (Bruxelles "Revue Belge d'Importation et Exportation, 1932).
- Ook werden in de dertiger jaren een prachtige reeks van 25 sluitzegels uitgegeven, allen foto-reproducties van M. Antony.

O.V.

DE KAFT :

Foto op de kaft van ons tijdschrift : Een der weinige foto's waarop Antony zelf op voorkomt : Constant PERMEKE, Maurice ANTONY en James ENSOR met in de achtergrond AUGUST, de trouwe huisknecht van Ensor. Genomen in het Huis Ensor in 1921.